

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Προλογικά

1. Περί παιδικής κακοποίησης	13
2. Περί του βιβλίου και του συγγραφέα.....	17
Εισαγωγή – Οπτική προσέγγισης	19

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΗΣ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ

1. Ορισμοί των εννοιών	25
2. Παιδική κακοποίηση: ορίζοντας το πρόβλημα	33
3. Βασικές μορφές ενδοοικογενειακής παιδικής κακοποίησης.....	39
3.1 Σωματική κακοποίηση	39
3.2 Σύνδρομο <i>Munchausen</i>	41
3.3 Μη τυχαία δηλητηρίαση	41
3.4 Σεξουαλική κακοποίηση	42
3.5 Ψυχολογική κακοποίηση	54
3.6 Συναισθηματική κακοποίηση	55
3.7 Σύνδρομο του Αμέτοχου Θεατή	57
3.8 Παραμέληση	57
3.8.1 Σωματική παραμέληση	59
3.8.2 Συναισθηματική παραμέληση	61
3.8.3 Εκπαιδευτική παραμέληση	61
3.9 Άλλες μορφές παιδικής κακοποίησης.....	62
3.9.1 Παιδική εργασία.....	62
3.9.2 Τελετουργική και σατανιστική κακοποίηση	62
3.9.3 Κακοποίηση και παραμέληση παιδιών από το σύστημα και τους θεσμούς.....	63
3.10 Ερευνητικά δεδομένα για τη συχνότητα της κακοποίησης των παιδιών μέσα στην οικογένεια.....	63
4. Παιδική κακοποίηση και ελληνικό θεσμικό πλαίσιο	73

5. Η Ευρωπαϊκή πρακτική αντιμετώπισης του παιδικής κακοποίησης	79
Εισαγωγή.....	80
5.1 Πρακτικές για την υποστήριξη των οικογενειών σε κρίση και των παιδιών σε κίνδυνο	80
5.1.1 Πρόγραμμα <i>Mowgli</i> (Ιταλία).....	80
5.1.2 Πρόγραμμα <i>Gatekeeping</i> (Ισλανδία, Σουηδία).....	80
5.1.3 Συνεργασία με τις Οικογένειες (<i>Partnership with Families</i>).....	81
5.1.4 Διασκέψεις Οικογενειακής Ομάδας (<i>Family Group Conferences, FGC</i>).....	82
5.1.5 Ενισχύοντας τις Δεξιότητες των Γονιών (<i>Parent Management Training – PMT</i>).....	83
5.1.6 Η Ένωση «Μαζί για το Παιδί» (Ελλάδα).....	84
5.1.7 Το ερωτηματολόγιο <i>Bridge Alert</i>	85
5.2 Πρακτικές κατά της σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών.....	86
5.2.1 Πρόληψη σεξουαλικής κακοποίησης με τη χρήση ταινίας κινούμενων σχεδίων (Ουγγαρία).....	86
5.2.2 Κέντρα υποστήριξης ενάντια στην αιμομιξία (<i>Support Centres against Incest</i>) (Νορβηγία)	87
5.2.3 E.C.P.A.T. (<i>End Child Prostitution, Child Pornography and Trafficking of Children for Sexual Purposes</i>) - Διεθνής Μη Κυβερνητική Οργάνωση.....	88
5.2.4 Πρόγραμμα Σεξουαλικής Διαπαιδαγώγησης, (<i>Integrated project for sexual abuse prevention – PIPAS</i>) (Πορτογαλία).....	89
5.3. Πρακτικές Κέντρων για παιδιά θύματα κακοποίησης	89
5.3.1 Το Κέντρο <i>Tartu Child Support Centre</i> (Εσθονία)	89
5.3.2 Ο Ξενώνας <i>SOS – ELIZA</i> (Ελλάδα).....	90
5.3.3 Το Κέντρο <i>Dardedze</i> (Λετονία).....	92
5.3.4 Κέντρα <i>Simba</i> και <i>Tabaluga</i> (Αυστρία)	93
5.3.5 Σπίτια για τα παιδιά <i>Barnahus</i> (Σουηδία, Ισλανδία).....	94
5.4 Πρακτικές για την Αποϊδρυματοποίηση – Αποκατάσταση κακοποιημένων παιδιών	95
5.4.1 <i>Life Together</i> – Μη Κυβερνητική Οργάνωση (Τσεχία).....	95
5.4.2 Πρόγραμμα <i>Δάφνη</i> : μελέτη για την αποκατάσταση παιδιών κάτω των 5 ετών που αποχωρούν από ιδρύματα (Ελλάδα).....	97
5.4.3 Πρόγραμμα <i>Pollicino Centre</i> (Ιταλία).....	98

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ
ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ
ΤΗΣ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ

1. Γενικά στοιχεία της έρευνας	101
1.1 Θέμα ερευνητικής δραστηριότητας	101
1.2 Σκοπός και στόχοι ερευνητικής δραστηριότητας	101
1.3 Σκοπιμότητα της ερευνητικής δραστηριότητας	102
1.4 Μεθοδολογία της έρευνας	102
2. Τα αποτελέσματα της έρευνας	107
2.1 Δημογραφικά – Κοινωνικά χαρακτηριστικά	107
2.2 Στοιχεία προσωπικότητας και σχολική επίδοση.....	113
2.3 Αντιλήψεις των μαθητών ως προς τις βασικές μορφές βίας	117
2.3.1 Σωματική βία	117
2.3.2 Ψυχολογική βία	119
2.3.3 Σεξουαλική βία	121
2.4 Η έκταση και οι μορφές βίας ενάντια στα παιδιά	122
2.5 Η άποψη των Εκπαιδευτικών	132
3. Θέματα προς διερεύνηση – Προτάσεις επί της ουσίας	151
3.1 Βασικές αρχές Σχεδίου Δράσης για την πρόληψη και την καταπολέμηση της ενδοοικογενειακής παιδικής κακοποίησης στη Μυτιλήνη.....	152
3.2 Μεθοδολογία Σχεδίου Δράσης για την πρόληψη και την καταπολέμηση της ενδοοικογενειακής παιδικής κακοποίησης στη Μυτιλήνη.....	153
3.3 Όραμα Σχεδίου Δράσης για την πρόληψη και την καταπολέμηση της ενδοοικογενειακής παιδικής κακοποίησης στη Μυτιλήνη.....	154
3.4 Στρατηγικού στόχοι Σχεδίου Δράσης για την πρόληψη και την καταπολέμηση της ενδοοικογενειακής παιδικής κακοποίησης στη Μυτιλήνη.....	155
Αντί επιλόγου	179
Βιβλιογραφία	193

Παραρτήματα

I. Έγκριση διεξαγωγής έρευνας	207
II. Πίνακας Γυμνασίων & Λυκείων Μυτιλήνης / Σχολικό Έτος: 2009 – 2010.....	209
III. Ερωτηματολόγιο μαθητών	211

IV.	Ερωτηματολόγιο ειδικών	223
V.	Υπεύθυνη δήλωση γονέα	231
VI.	Απόφαση ανάληψης υποχρέωσης Περιφέρειας Βορείου Αιγαίου για την επεξεργασία των ερωτηματολογίων της έρευνας	233
VII.	Ιδιωτικό Συμφωνητικό Σύμβασης Έργου και Επιστημονικής Συνεργασίας Δ/σης Κοινωνικής Μέριμνας Περιφέρειας Βορείου Αιγαίου – «Ακαδημίας των Πολιτών» Αστικής Μη Κερδοσκοπικής Εταιρείας για την επεξεργασία των αποτελεσμάτων της έρευνας	235
VIII.	Εισηγητικό κείμενο: «Διαστάσεις Πρόληψης – Αντιμετώπισης και Αποκατάστασης της Παραβατικότητας και Βίας σε κοινοτικό επίπεδο στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων στην τοπική και περιφερειακή αυτοδιοίκηση».....	237
IX.	Νόμος 3500/2006: «Για την αντιμετώπιση της ενδοοικογενειακής βίας και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ 232/Α΄/24.10.2006, σελ. 2573 – 2580).....	243
X.	«Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για την Πρόληψη της Βίας κατά των Γυναικών και της Ενδοοικογενειακής Βίας» (Κωνσταντινούπολη, 11.05.2011).....	249